

”אדמה זו הייתה מקור ההכנסה היחיד שלנו. עבדנו עליה קשה, בעלי, הבנים שלנו ואני. נטענו עצי זית, שקדים, תאנים. אחרי 20 שנים של עבודה קשה, כשהגיע הזמן שההשקעה שלנו תישא פרי, הוקרם המאחז ואנחנו התחלנו לסבול הפסדים חוזרים ונשנים.”

זכיה אבו עאליה

בעלי גימיל נהג בטרקטור הביתה ושניים מבני ואני נסענו במכונית אחריו, כשקבוצת מתנחלים חמושים התחילו לרדוף אחרינו ולירות לעברנו. הגברנו את המהירות כדי להימלט וכשהתקרבו לכפר הם השליכו לעבר המכונית שלנו איזו שהיא כפצה. כמה רגעים לפני כן קפצנו מהמכונית, למרבה המזל - מפני שהמכונית נשרפה לגמרי יחד עם שלושה מיכלים גדולים של זיתים שמסקנו באותו יום והוכלנו איתנו. כל אחד מאיתנו רץ לכיוון אחר. בני מואיד, שהיה רק בן 13,

אלימות מתנחלים

חוסין אבו עאליה בן ה-72, אב לתשעה מהכפר אל מועיייר, הוא הבעלים של חלקת אדמה בגודל 60 דונמים בקרבת מאחז עדי עד, שבמקור היו נטועים עליה 600 עצי זית.

היו לי צרות אין ספור ממאחז עדי עד. בהתחלה תפסנו את המתנחלים גונבים זיתים מהעצים שלנו. אחר כך הם התחילו לשבור את הענפים, אבל הענפים צמחו מחדש ואנחנו נטענו עצים חדשים במקום אלה שניזוקו. ואז, לפני שלוש שנים, כשבאנו למסוק את הזיתים הזדעזענו לגלות את כל העצים מצהיבים ומיובשים. התקשרנו למשטרה, שגילתה שהמתנחלים קדחו חורים בגזעים והזריקו לתוכם חומר רעיל שהרג את העצים מן השורש. עד היום השחיתו מתנחלים כ-300 מהעצים שלי.

משפחתה של חלימה א-נעסאן בת ה-65, אם לתשעה, היא הבעלים של חלקת אדמה בגודל שמונה דונמים ליד עדי עד, שבמקור ניטעו עליה 160 עצי זיתים. היא נזכרת בתקרית שהתרחשה ב-2004.

השפעתה השלילית של אלימות מתנחלים על מסיק הזיתים הפלסטיני

המקרה של הכפר אל מועיייר

ותורמוסעיא, ובצמוד לאדמה חקלאית השייכת לאל מועיייר. משפחות פלסטיניות שאדמותיהן החקלאיות נמצאות בקרבת המאחז סבלו בעשר השנים האחרונות מתקפות מתנחלים אלימות בעת שהגיעו לאדמותיהן. המתקפות כללו תקיפות וכן נזק לעצים ולרכוש. גם הצבא הישראלי הטיל הגבלות על גישת פלסטינים לחלק מן האדמות החקלאיות ואדמות המרעה בקרבת המאחז.

אל מועיייר הינו כפר פלסטיני הממוקם מצפון מזרח לרמאללה, ואשר אוכלוסייתו מונה 2,700 נפש בקירוב. מסורתית התפרנסה הקהילה מחקלאות ומרעה, כששמן הזית הינו התוצר החקלאי העיקרי שלה.

ב-1998 הוקם, בלא הרשאה ישראלית רשמית, מאחז ההתנחלות עדי עד, בחלקו על אדמות פרטיות השייכות לכפרים הפלסטיניים גילוד

באוקטובר 2012 גרמו מתנחלים מק ל-140 עצי זית השייכים לגימיל ורטיב אל נעסאן, על אדמתם הסמוכה לעדי עד

” הגשתי כל כך הרבה תלונות שאני לא יכול אפילו לספור כמה. במשך שנים רבות הלכתי הלך ושוב בין תחנות משטרה לבתי משפט, “

חוסין אבו עאליה

מסוג זה במהלך עונת המסיק 2012 יכלו בדרך כלל להגיע למטעי הזיתים שלהם בזמנים שתואמו מראש, ובמועדים מתוכננים כאלה דווח על מספר מועט יחסית של תקריות אלימות מתנחלים. ברם, למרות אמצעים אלה נמשכו מתקפות המתנחלים במהלך עונת המסיק. בנוסף על כך, המערכת

גישה מוגבלת לאדמה בקרבת התנחלויות פלסטינית

על פי ההערכות, 90 קהילות פלסטיניות בגדה המערבית שבבעלותן אדמות בתוך או בקרבת 55 התנחלויות ומאחזי התנחלות יכולות להגיע לאדמותיהן באמצעות "תיאום מוקדם" עם הרשויות הישראליות. כאשר מאושר "תיאום מוקדם", הגישה ניתנת בדרך כלל למספר ימים מוגבל בעונת מסיק הזיתים השנתית, כשחיילים ישראלים מוצבים באזור. בכמה מהמקרים האלה צו צבאי אוסר כניסת ישראלים במהלך עונת המסיק. חקלאים שביקשו "תיאום מוקדם"

התנחלות, מקדמת תרבות של אי-ענישה התורמת לאלימות המתמשכת.

ב-14 השנים האחרונות הגישו משפחות אל נעסאן ואבו עאליה למשטרת ישראל עשרות תלונות בשל מתקפות מתנחלים נגדם ונגד רכושם. רוב התלונות נסגרו בנימוק של "עברין לא נודע", אף שהמשפחות סיפקו ראיות, לרבות צילומי וידאו שצולמו במהלך חלק מהמתקפות.

חוסין אבו עאליה: נמאס לי להתלונן במשטרה הישראלית. אתה לא מסוגל לתאר לעצמך כמה שאנחנו מרגישים מושפלים בכל פעם שאנחנו מתקרבים לתחנת משטרה ישראלית כדי להגיש תלונה. לפעמים אפילו לא מרשים לנו להיכנס. הגשתי כל כך הרבה תלונות שאני לא יכול אפילו לספור כמה. במשך שנים רבות הלכתי הלך ושוב בין תחנות משטרה לבתי משפט, אבל בסופו של דבר התוקפים לעולם לא נדרשים לתת דין וחשבון על מעשיהם. אחרי הנזק שנגרם לעצי הזית שלי לפני שלוש שנים, אמרו שיתבעו את התוקפים ויפצו אותי על כל ההפסדים שלי. אבל בכל פעם שאני מתקשר אומרים לי שיחזרו אלי ברגע שיגמרו עם התיק שלי, ואף פעם לא התקשרו. אני כבר לא מתקשר, מפני שנואשתי מהם.

התחבא במערה. מתנחל מצא אותו והצמיד אקדח לראשו, אבל אנשים מהכפר באו לעזרתנו והמתנחלים ברחו. מאז אותו היום חששתי כל הזמן לכני, וגימיל ואני עודדנו אותם לנסוע לחו"ל. הם כבר לא יכלו להמשיך לעבד את האדמה, ולא היה שום דבר אחר שיכלו לעשות פה. כואב נורא לאבד את המשפחה, אבל לא הייתה לנו שום ברירה אם רצינו להגן על בנינו.

היעדר אחריות

הכשל של הרשויות הישראליות באכיפה מספקת של החוק בכל האמור באלימות מתנחלים נגד פלסטינים מהווה זה מכבר מקור לדאגה. היבטים מסוימים של המערכת הקיימת, לרבות היעדר חקירות יסודיות והדרישה שפלסטינים יגישו תלונות או ימסרו עדות בתחנות משטרה הממוקמות בתוך התנחלויות, פועלות באופן פעיל נגד שלטון החוק ומרתיעות פלסטינים מהגשת תלונות. לדברי ארגון "יש דין", יותר מ-90 אחוזים מהתלונות בדבר אלימות מתנחלים שהוגשו למשטרת ישראל בשש השנים האחרונות נסגרו בלא הגשת כתב אישום. בנוסף, התמיכה המתמשכת של ממשלת ישראל בפעילות התנחלות בלתי מורשה, לרבות הקצאת משאבים ומתן הענקה חוקית ורטוראקטיבית למאחזי

ככוח הכובש מוטלת על ישראל המחויבות לשמור על הסדר הציבורי ולהבטיח שבני אדם מוגנים - אזרחים פלסטינים - יאובטחו מפני מעשי אלימות או אימים באלימות. בכך נכללת המחויבות להגן על פלסטינים מפני אלימות מתנחלים, ולהבטיח חקירה יעילה, מיידית, יסודית וחסרת פניות של מתקפות פליליות ולהעמיד לדין את האחראים לכאורה. למרות החששות החוזרים ונשנים שהביע המזכיר הכללי של האו"ם, וכן הצהרות מפי בעלי תפקידים ישראלים כי יינקטו צעדים לטיפול בתופעה זו, ממשיכות הרשויות לכשול מלמנוע אלימות מתנחלים, להגן על פלסטינים ורכושם ולהבטיח אחריותיות בגין מעשים פליליים אלה.

”מצב זכויות האדם כשטח הפלסטיני הכבוש, לרבות ירושלים המזרחית, דוח המזכיר הכללי, ה-22 באוגוסט 3102, פסקה 52.

”אנחנו חוששים שאם נפסיק לעבד את האדמות שלנו נאבד את הבעלות עליהן. האדמה תוכר “אדמת מדינה” ואנו נאבד אותה למתנחלים.”

גימיל א-נעסאן

והן את הרווחים הפוטנציאליים ממכירת היבול.

גימיל א-נעסאן: מטע הזיתים שלנו היה מפיק עבורנו בעבר כ-30 כחי שמן זית בשנה. הכנסה שהביאו כיסתה את כל הוצאות הטיפול באדמה; סיפקו את כל צרכינו בעצמנו. אבל המתנחלים השמידו את עצי הזית שלי. כעת אנחנו צריכים לכסות את כל ההוצאות שלנו בעצמנו, לשכור טרקטורים ועובדים, רק כדי להמשיך להחזיק באדמה שלנו. אנחנו שורדים על הכסף שהבנים לנו שולחים לנו מחו"ל, אחרת היינו תלויים בצדקה ובנדבות.

לדברי מר גיימס וי רולי, המתאם ההומניטרי מטעם האו"ם, עבור הפלסטינים מסיק הזיתים הינו אירוע כלכלי, חברתי ותרבותי מרכזי. "ברם, הגבלות על הגישה לאדמתם ואלימות מתמשכת מקשים על חקלאים רבים להתקיים על מקור הכנסה זה, שבעבר היה רווחי. כל שחקלאים פלסטינים רוצים הינו להיות מסוגלים לעבד את אדמתם ולקיים את משפחותיהם - אני קורא לרשויות הישראליות להבטיח שיוכלו לעשות כן."

לעבוד בלי ליווי צבאי. זמן קצר לאחר מכן התקרבו אלינו מתנחלים חמושים, כיוונו אלינו את כלי הנשק שלהם ואמרו לנו ללכת משם. כשדיווחתי את זה למתי"ק הישראלי, אמרו לי שזו אשמתי מכני שנכנסתי לאדמה שלי בלי הרשאה מהם, ושאני צריך לעשות שהמתנחלים אומרים לי.

פגיעה במחיי הכפרית

מאז 2006 השחיתו מתנחלים כמעט 1,000 עצי זית השייכים למשפחות אבו עאליה וא-נעסאן. אלימות מתנחלים פגעה קשות במחייתן של משפחות רבות באזור, ותרמה למעבר של מספר בני אדם בחיפוש אחר הזדמנויות מחיה טובות יותר במקומות אחרים, לרבות בחו"ל. מי שממשיכים לעבד את האדמה צוברים הפסדים כספיים, בחלקו בשל הקושי לעבד את האדמה כאוכן עקבי ורציף, ובשל הנזק לרכושם או גניבת יכוליהם על ידי מתנחלים, שאז הם מפסידים הן את הכסף שהשקיעו

אחדים, למספר נקוב של שעות ביום. על מנת להשיג אישור על המשפחות להגיש בקשה מראש, באמצעות משרד התיאום והקישור האזורי הפלסטיני (מתי"ק), המעביר את הבקשות למתי"ק הישראלי, שמעניק את ההיתרים או דוחה את הבקשות.

לדברי החקלאים, הדבר כרוך בתהליך ממושך, בלא כל ערובה שהבקשה אכן תאושר. מרחיב חוסיין:

השנה לא נתנו לנו בכלל אישור לחרוש; אמרו לנו שהמתנחלים כועסים אחרי תקרית בצומת זעטרא באפריל 2013, שבה נדקר מתנחל למוות, והצבא אמר שלא יוכלו לערוב לביטחוננו ולהגן עלינו מפני מעשי נקם. בעיה נוספת היא שהתיאום למסיק הזיתים מוגבל לזיתים בלבד. פעם החיילים מנעו מהנכד שלי לקטוף שקדים, בטענה שהתיאום מיועד אך ורק לזיתים, למרות שעצי השקד היו באותו שדה!

בשנה שעברה הורשיתי לחרוש את אדמתי. שכרתי 12 פועלים כדי שאוכל לסיים את העבודה בזמן המוגבל שניתן לנו. למחרת בבוקר התקשר קצין ישראלי ואמר לי שהצבא לא יוכל ללוות אותנו באותו יום. לא היה קל לחזור הביתה אחרי ששילמתי לכל אחד מהעובדים 200 שקל, ולכן התחלנו

הקיימת הסתברה כלא יעילה ברובה במניעת מתקפות מתנחלים נגד עצים ויבולים פלסטיניים, מאחר שמרבית המתקפות הללו מתרחשות מחוץ לזמנים המוקצים במסגרת תהליך "התיאום המוקדם", כשחקלאים פלסטינים אינם יכולים להגיע לאדמתם ולרכושם ולהגן עליהם. בסך הכול, משטר "התיאום המוקדם" מטיל את הנטל על החקלאים, שהגישה שלהם לאדמתם הם מוגבלת, במקום לאכוף את שלטון החוק על מתנחלים.

הצבא הישראלי סיווג אדמות חקלאיות פלסטיניות בכפרים בקרבת עדי לשלוש קטגוריות, בהתבסס על הקרבה למאחז: שטחי "אזור שהכניסה אליו אסורה"; שטחים שבהם הכניסה כפופה למנגנון "תיאום מוקדם" וליווי של הצבא הישראלי; ושטחים של "גישה בלתי מוגבלת". יתר על כן, במהלך המסיק קיים איסור רשמי על כניסת ישראלים לאזורים ליד עדי עד המצריכים תאום מוקדם. מטעי הזיתים השייכים למשפחות אל נעסאן ואבו עאליה נמנים עם השטחים שהוגדרו כמצריכים "תיאום מוקדם" וליווי של הצבא. למשפחות מותר להגיע למטעי הזיתים שלהן פעמיים בשנה: באביב לצורך חריש ובסתיו למסיק. בהזדמנויות אלה ניתן אישור לימים

